

Аспірантка Єсьман І.В.

Херсонський державний університет, Україна

Християнське виховання батьків як одна із провідних концепцій організації і змісту педагогічної освіти батьків у зарубіжній та вітчизняній науці

Одним із пріоритетних завдань розвитку сучасної освіти в Україні є педагогізація сім'ї, підвищення рівня педагогічної освіти батьків і всього навколишнього соціуму. Саме тому однією з головних функцій сучасного суспільства повинна стати передача знань і досвіду з батьківського виховання. Стосовно сім'ї на перший план виходять сьогодні завдання, пов'язані з вихованням дорослих, з підготовкою їх до виконання батьківських функцій. У пошуку оптимальних шляхів, методів та форм організації педагогічної освіти батьків значну роль відіграє вивчення та творче осмислення кращих ідей дослідників як зарубіжної так і вітчизняної науки.

Аналіз досліджень з проблем сім'ї та сімейного виховання свідчить про те, що батьки все більше потребують допомоги спеціалістів. Консультації і рекомендації потрібні не тільки батькам дітей групи ризику чи проблемним сім'ям. Вони необхідні кожній родині, вважає Ю. Хямяляйнен. Виховання батьків – це, насамперед, накопичення знань, вмінь та навичок виконання батьківських функцій і виховання дітей, це в «найбільшому ступеню просвітницька робота, звернена до свідомості людини»[2].

Проте на сьогодні в Україні проблема педагогічної підготовки батьків ще потребує створення спеціальної теорії, яка відповідатиме завданням розвитку сучасної освіти. Вирішення цієї проблеми пов'язане в першу чергу з підвищенням якості виховання, тобто спрямованого наукового забезпечення, яке охоплюватиме систематичні дослідження і створення теорії, а також введення її в державні програми. Зарубіжний досвід, де вченими розроблено й апробовано декілька концепцій проблеми виховання батьків, свідчить про таку можливість.

Проведений нами аналіз наукових джерел і, перш за все праць зарубіжних (А. Адлер, Е. Берн, Т. Гордон, Х. Джинот, Р. Дрейкурс, Ібука Масару, М. Монтесорі, Б. Скіннер, Ю. Хямяляйнен, Т. Харріс та ін.) та вітчизняних (В. Сухомлинський, С. Соловейчик, К. Ушинський та ін.) педагогів з зазначеної проблеми, дозволяє зробити висновок, що провідними концепціями організації і змісту педагогічної освіти батьків є: адлерівська модель, модель чуттєвої комунікації, навчально-теоретична модель, модель групових консультацій, модель заснована на транзакціональному аналізі, психоаналітична теорія, християнське виховання батьків, марксистське спрямування і модель виховання батьків В. Сухомлинського та ін.

Ми більш детально зупинимось на християнській концепції виховання батьків. Християнське виховання батьків має глибоку і давню історію, оскільки церква протягом багатьох сторіч активно впливала на життя сім'ї й виховання дітей. У християнському вихованні батьків пріоритетна роль відводиться релігійним цінностям. Дитину, в першу чергу, потрібно виростити, насамперед, християнином.

Необхідно підкреслити, що сьогодні в Україні церква, як і раніше, вважається оплотом сім'ї. Більшість шлюбів укладаються саме в стінах церкви. Ритуал Хрещення дитини, Пасха, Різдво, Спаса, Пречиста, Трійця вважаються сімейними святами – родина і діти в ці святкові дні перебувають у центрі уваги.

Провідним теоретиком християнського спрямування вважається американець Росс Кемпбелл, погляди якого, багато в чому збігаються з поглядами Т. Гордона, Р. Дрейкурса, Х. Джіннота.

Кемпбелл підкреслює необхідність забезпечити батьків загальнодоступними і практичними знаннями про виховання дітей. Він вважає, що однією з основних проблем є те, що батьки не мають чіткого уявлення про те, як вони повинні будувати стосунки зі своїми дітьми. Відповідь, на думку Кемпбелла, треба шукати в християнському вченні, де центральне місце у вихованні батьків відводиться загальній і неподільній любові до дітей будь-якого віку – від дитини до підлітка; любові, завдяки якій діти відчувають свою важливість і безцінність для батьків [1].

У системі цінностей християнського виховання батьків право і обов'язок виховання дітей належать, у першу чергу, їхнім батькам. Головна теза цього спрямування: шлюб і сім'я – це свято, це спосіб життя, який послано Богом. Згідно цих поглядів, успіх виховання дітей перебуває у прямій залежності від створення близьких і міцних стосунків між батьками. У цьому розумінні шлюб, а значить, і виховання дітей, має суспільне значення, оскільки він стосується всіх людей, незалежно від їх релігійних переконань або від форми складання шлюбу і виховання дітей.

В Україні прибічниками та палкими пропагандистами ідей християнського виховання батьків були видатні педагоги: Г. Ващенко та К. Ушинський. Характеризуючи традиційний український ідеал людини, Г. Ващенко перше місце відводив твердій, відданій вірі в Бога; надії на Бога та на його піклування, саме це і лягло в основу його здорового оптимізму і мужності. На думку К. Ушинського, єдиним ідеалом досконалості є вічні істини християнства, і саме на них, в першу чергу, повинно будуватися виховання батьків.

Отже, теорія і практика педагогічної освіти батьків можуть ґрунтуватися на різних положеннях. Не існує однієї загальної теорії виховання батьків, а є розмаїття теоретичних напрямків, точок зору, різних підходів, в тому числі і до практичного виховання батьків. Спільною для них є думка про те, що в основі вдосконалення сімейного виховання лежить робота по підвищенню рівня педагогічної освіти батьків, як важливої умови вирішення соціальних проблем.

Література:

1. Родители и дети: Учебное пособие по педагогике. Для факультетов психологии, педагогики и социальной психологии. / Ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: Изд. Дом БАХРАХ-М, 2003. – 784 с.
2. Хямяляйнен Ю. Воспитание родителей: Концепция, направления и перспективы: Книга для воспитателей детского сада и родителей. – М.: Просвещение, 1993. – 183 с.